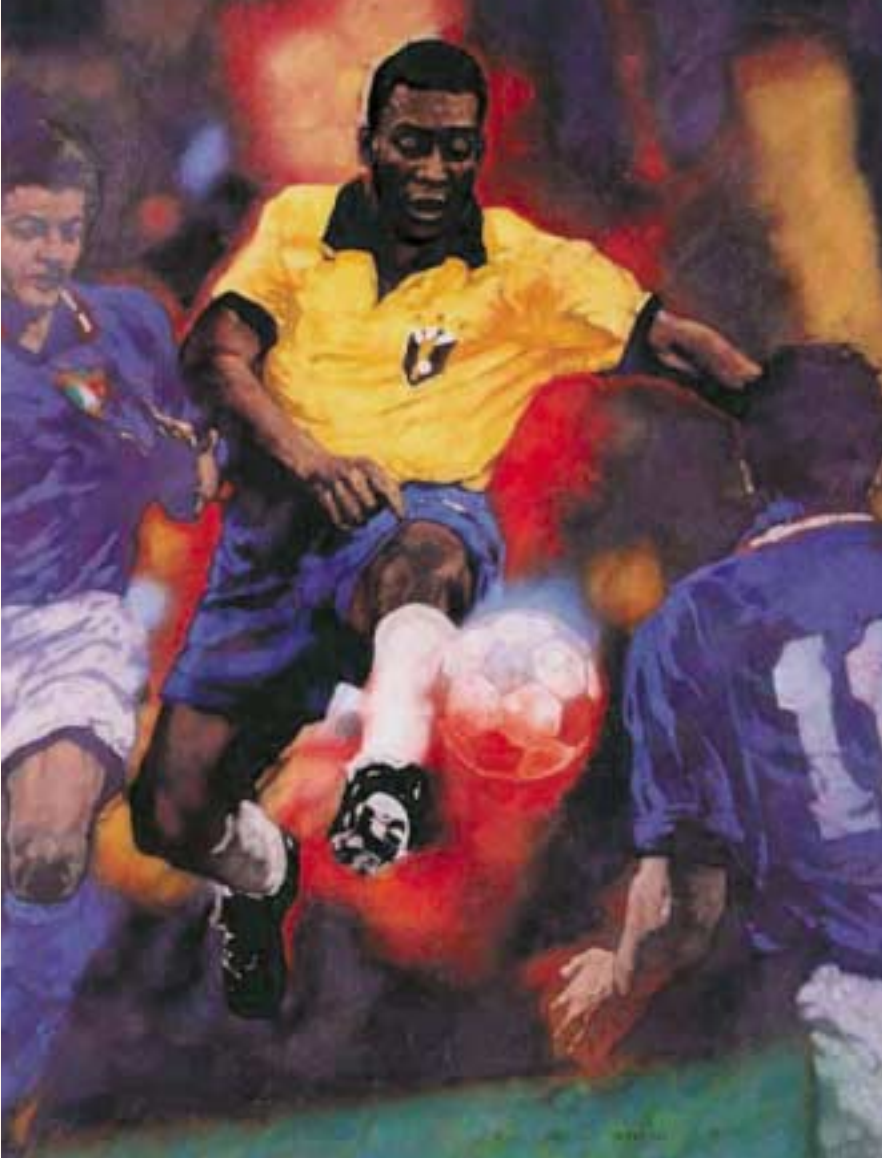

Satranç oynuyoruz

Gözyaşları kişiyi nerelere taşıyabilir?

Bugün olduğu gibi, yarım yüzyıl önce de Brezilya'da futbol her şeyden önde geliyordu. Ne ekonomi, ne siyaset, ne din, ne de başka bir şey futboldan daha önemliydi. Özellikle ev sahipliğini üstlendikleri 1950 Dünya Kupası'nda ülkede futbol dışında bir yaşam kalmamıştı neredeyse. Finale kadar rakiplerini farklı skorlarla yenen Brezilya, Uruguay karşısında da tartışmasız favoriydi. Ama Uruguay, 173 850 kişinin izlediği (o günkü dünya rekoru) maçta, Maracana stadında güçlü rakibini 2-1 yenerek dünya şampiyonu olunca tüm Brezilya yasa büründü; sanki zaman durmuştu. Radyo başında gözyaşlarına boğulan milyonlarca Brezilyalı'dan biri, 9 yaşındaki oğlu tarafından şöyle avutulmaya çalışıldı: "Üzülme baba, ben o kupayı sana getireceğim!" Çocuk son derece ciddiye. Edson Arantes do Nascimento ya da hepimizin bildiği takma adıyla Pele, babasına verdiği sözü 8 yıl sonra 17 yaşında yerine getirme olanağını İsveç'in Solna Stadyumu'nda yakaladı. Brezilya, 1958

Dünya Kupası final maçında ev sahibi İsveç'i 5-2 yenerken 3 golü Pele atmıştı. Kupayı babasına götürebilirdi.

Pele'li Brezilya, 1962'de Şili'de de dünya şampiyonu oldu. Ama Pele'nin sakatlanarak ulusal takımı yalnız bıraktığı

1966 yılında "Jules Rimet" kupası ev sahibi İngiltere'ye gidiyordu. Kupanın sürekli sahibi olmak için 3 kez kazanmak gerekiyordu. Artık futbol yaşamının sonuna yaklaşan Pele, Meksika'da son kez dünya kupasında oynadı, kupayı yine kazandı ve "Jules Rimet" sonsuza dek şampiyon Brezilya'nın oldu. Pele babasına verdiği sözden çok daha fazlasını yerine getirmişti. Tres Coracoes'de yoksul başlayan yaşamı 1975'te, o güne kadar bir sporcunun aldığı en yüksek bedelle ABD'nin New York Cosmos Kulübü'ne transfer olarak sürüyordu: 7 milyon dolar. Babasının gözyaşlarıyla başlayan futbol yaşamı, 1977'de jübilesinde tüm futbolseverleri ağlatarak bitiyordu.

Akıl, hız, denge, görüş, kontrol, estetik, her iki ayak ve kafayla yaptığı olağanüstü vuruşlar Pele'yi benzersiz bir futbolcu yapıyordu. Futbol yaşamına 1282 resmi gol, 3 dünya kupası, sayısız lig ve kıta şampiyonlukları, dünya kulüpler şampiyonluğu

sıdırdı. Futbolun dünyada sevilmesinde çok önemli bir rol oynadı. Otobiyografik ve eğitici kitaplar yazdı, filmlerde oynadı (bazılarının müziklerini kendi besteledi), 1978'de Uluslararası Barış Ödülü'nün sahibi oldu. 1980'de yüzyılın sporcusu

seçildi. En önemlisi, alçakgönüllülüğü ve sportmenliği onu dünyanın en sevilen sporcusu yaptı.

Sağlam sinirleri nedeniyle "buz adam" olarak anılan Formula 1 yarışçısı Mika Hakkinen, birkaç yıl önce kaza yaparak yarış dışı kaldığı bir grand-prix sonrası tehlikeye giren dünya şampiyonluğu için gözyaşı döküyordu. Geçen yıl bir yarış sonrasında yapılan basın toplantısında gazeteciler, kazanan Schumacher'e 1994 yılında Imola Pisti'ndeki bir kazada yaşamını yitiren Brezilyalı pilot Ayrton Senna'nın kazanç sayısını yakaladığını anımsattılar. Duygulanıp gözyaşlarını tutamayan Schumacher'i avutan, hemen yanındaki en büyük rakibi Hakkinen olmuştu.

1994 Moskova Dünya Satranç Olimpiyatı öncesinde Rus TV'sinde Karpov ve Kasparov'la yapılan söyleşilerde, şampiyonlara çocukluklarındaki bir yenilgiden sonra hiç ağlayıp ağlamadıkları soruldu. Kasparov "Sadece çocuklukta

değil!" diye yanıt verdi. Karpov, tahta başında üstün konumdayken kaybettiği için döktüğü son gözyaşınının 1961 Rusya Gençler turnuvasında olduğunu söylüyor. Kasparov aynı şeyi, 1975'de "Genç Öncüler-Veteran Büyükustalar" maçında Vasily Smyslov'a piyon önden kaybedince yapmış. Yine dünya şampiyonlarından Spassky 1958'deki 25. Sovyetler Birliği Şampiyonası'nda (Riga) Mikhail Tal'e kazanç pozisyonu kaybedince gözyaşlarına boğulmuştu.

"Kaya gibi", "demir gibi", "çelik gibi" sözleri bir insanın cesaretini, gücünü, dayanıklılığını ve kararlılığını anlatmak için kullanılır zaman zaman. Oysa yaptıklarına ve kişiliklerine hayran olunan insanlar da diğerleri gibi kan, ter ve gözyaşlıdır; soğuk ve duygusuz metaller değil.

Pele'yi aratmayacak bir başka azim öyküsü: "Dünya satranç şampiyonu Mikhail Botvinnik'in Riga'yı ziyaret ettiği sıralarda, bir gün evinin kapısı çalınır. Kapıyı eşi açar. Koltuğunun altına satranç takımı sıkıştırmış 12 yaşında bir çocuk, dünya şampiyonuyla oynamak istediğini söyler ciddi ciddi. Ama cevap merhametsizdir: 'Botvinnik uyuyor!' O çocuk Mikhail Tal'dir ve 12 yıl sonra bu kez dünya şampiyonluğu unvanı için geçer Botvinnik'in karşısına. İlk kez karşılaştığı Botvinnik'i yenerek en genç dünya şampiyonu olur. Ertesi yıl rövanş maçında yenilse de ne gam..."